

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพและการพัฒนาการออกแบบผังบริเวณบึงหนองซ้างเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์บัวของจังหวัด อุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของที่ตั้งบึงหนองซ้าง 2) เพื่อศึกษาศักยภาพของบึงหนองซ้างเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์บัวของจังหวัดอุบลราชธานี และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบวางผังบริเวณบึงหนองซ้าง งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ รวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจ ณ สถานที่จริง การถ่ายภาพเพื่อเปรียบเทียบกับเอกสารอ้างอิง การเก็บตัวอย่างไปทดสอบในห้องทดลอง และรวบรวมข้อมูลทุกข้อมูที่มีเป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มประชากรได้แก่ ประชาชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนจำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษา พบว่า บึงหนองซ้างเป็นหนองน้ำขนาดเล็กมีความสำคัญระดับท้องถิ่น พื้นที่รวมพื้นที่ป่าชุมชนประมาณ 509 ไร่ พื้นที่ประกอบด้วย พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่คันดินรอบหนองและเกาะ พื้นที่น้ำท่วมขัง และพื้นที่ผิวน้ำเปิดโล่ง ดินในหนองน้ำมีสภาพเป็นกรด มีค่า pH เฉลี่ย 3.98 น้ำมีสภาพเป็นกรด มีค่า pH เฉลี่ย 5.02 พบพืชน้ำจืดจำนวน 33 ชนิด ไม้ยืนต้นจำนวน 20 ชนิด พบนกจำนวน 26 ชนิด นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งน้ำสำหรับปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เก็บหาของป่า การประมงพื้นบ้าน เป็นสถานที่พักผ่อน และเป็นสถานที่จัดกิจกรรมประจำปีของตำบลหนองขอนและตำบลใกล้เคียง

ด้านศักยภาพของบึงหนองซ้างเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์บัวของจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีศักยภาพสำหรับการปลูกบัวระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านช่วงของอุณหภูมิและความเร็วลม และด้านปริมาณแสงแดด มีศักยภาพระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของดิน ด้านภาชนะที่ปลูกหรือความลึกของน้ำ ด้านผู้ปลูกเลี้ยงผู้ดูแล และด้านโรคและศัตรู มีศักยภาพระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความเข้าใจเรื่องชนิดและพันธุ์บัว และด้านคุณสมบัติของน้ำ

ด้านแนวทางการออกแบบวางผังบริเวณบึงหนองซ้าง พบว่า ควรมืองค์ประกอบของโครงการ 8 ส่วน ได้แก่ 1) พิพิธภัณฑ์บัว 2) พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำจืด 3) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจแบบพอเพียง 4) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 5) สวนสาธารณะสำหรับชุมชน 6) พิพิธภัณฑ์เทียนพรรษา 7) เส้นทางศึกษาธรรมชาติ และ 8) หอประวัติบุคคลสำคัญ โดยมีแนวคิดการวางเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) โดยคำนึงถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรม และการรักษาความปลอดภัยให้กับสิ่งที่จัดแสดงเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพดินและน้ำในการปลูกบัวในหนองซ้าง

คำสำคัญ : ศักยภาพ บัว ผังบริเวณ

Abstract

The study aimed 1) to examine the current condition of BeungNong Chang, 2) to study the potential use of BeungNong Chang as a collecting resource for water lily species at UbonRatchathani province, and 3) to study how to design the siteplanning of BeungNong Chang. This research was a survey research. It was conducted by collecting data from enquiries, interviewing, direct observation at the location, taking pictures to compare with documents, gathering and testing laboratory samples, and collecting secondary data from documents and research. The population were residents of UbonRatchathani province, and the sample size was 400 people. The data was analyzed by frequency and percentage.

The results found that BeungNong Chang was a small swamp that was important locally. Its total area is approximately 509 rai consisting of community forest areas, levees around BeungNong Chang, islands, flooded areas, and open water areas. Soil in the swamps was acidic with an average pH of 3.98, and the water was acidic with an average pH of 5.02. There were 33 species of water plants, 20 species of trees, and 26 species of birds, In addition, BeungNong Chang was also a source of water for growing crops, raising animals, searching for objects in the forest, and traditional fishing. Moreover, it was also used as a resting place and the venue for annual activities by NongKhon sub-district and other nearby sub-districts.

For the potential of BeungNong Chang to be used as a collecting resource of water lily species at UbonRatchathani, the research found that the highest levels of potential to plant water lilies included two factors: the periods of temperature and wind speed and the quantity of sunshine, while the middle levels of potential had four factors: soil property, culture containers or depth of water, farmers, and diseases and pest. In addition, the study also found that in the low level of potential, there were two factors: understanding water lily species and the quantity of water.

In designing site plan of BeungNong Chang, the study found that there were eight components: a water lily museum, an aquarium, an economy learning center, a tourist service center, a public park, a candle festival museum, tracks used to study nature, and an important people's biography tower. The site planned with the eight components was designed using the concepts of zoning, consideration for the safety of the participants, and items to be exhibited.

Recommendation: tours around the areas should be promoted to make profits in the community, and a study about the improvement of soil and water at BeungNong Chang should be conducted.

Keywords: Potential, Water lily, Site planning